

DANIEL
SILVA

ORDINUL

Traducere din limba engleză și note
DANA-LIGIA ILIN

LITERA
București

Partea întâi
INTERREGNUM

1

ROMA

Apelul a venit la ora 23.42. Luigi Donati a șovăit înainte să răspundă. Numărul care apărea pe *telefonino* era al lui Albanese. Nu exista decât un motiv pentru care ar fi sunat la această oră.

- Unde vă aflați, Excelență?

- În afara zidurilor.

- A, da. E joi, nu?

- E vreo problemă?

- E mai bine să nu spunem prea multe la telefon. Nu se știe niciodată cine s-ar putea să asculte.

Noaptea în care a pășit Donati era umedă și rece. Era îmbrăcat în veșminte preoțești negre cu guler alb, nu în sutana tivită cu roz-închis și pelerina scurtă pe care le purta la birou, cum numeau oamenii de rangul lui ecleziastic Palatul Apostolic. Donati, arhiepiscop, era secretarul particular al Sanctității Sale Papa Paul al VII-lea. Înalt și suplu, cu păr negru des și trăsături de vedetă de cinema, sărbătorise de curând împlinirea vârstei de șaizeci și trei de ani, dar trecerea timpului nu-i răpise cu nimic din farmec. Revista *Vanity Fair* îl botezase de curând „Luigi cel Seducător“. Articolul îi adusese destule momente neplăcute în lumea bârfitoare a Curiei. Totuși, datorită reputației meritate

a lui Donati de a fi necruțător, nimeni nu cutezase să i-o spună în față. Nimeni, în afară de Sfântul Părinte, care-l tachinase fără milă.

E mai bine să nu spunem prea multe la telefon...

Donati se pregătea pentru acest moment de un an sau mai mult, încă de la primul atac de cord de intensitate medie, pe care-l ascunsese de restul lumii și chiar de o mare parte a Curiei. Dar de ce tocmai în seara asta?

Străzile erau ciudat de tăcute. „O tăcere de moarte“, și-a zis brusc. Era un bulevard mărginit de *palazzo-uri* de lângă Via Veneto, genul de loc în care rareori pune piciorul un preot – mai ales un preot educat și antrenat de Societatea lui Isus, ordinul riguros din punct de vedere intelectual și uneori rebel căruia îi aparținea Donati. Mașina lui oficială din Vatican, cu plăcile de înmatriculare SCV, aștepta lângă bordură. Șoferul era din *Corpo della Gendarmeria*, corpul de poliție al Vaticanului, care avea o sută treizeci de membri. Au pornit spre vest prin Roma, fără grabă.

El nu știe...

Donati a căutat pe telefonul mobil site-urile principalelor ziare italiene. Nu știau nimic. La fel și echivalentele lor din Londra și New York.

– Deschide radioul, Gianni.

– Muzică, Excelența Voastră?

– Știrile, te rog.

Alte aiureli ale lui Saviano, altă tiradă despre faptul că imigranții arabi și africani distrug țara, de parcă italienii n-ar fi fost mai mult decât capabili să dea și singuri cu oiștea-n gard. Saviano bătea la cap Vaticanul de luni întregi cu cererea unei audiențe private la

Sfântul Părinte. Donati, cu o plăcere deloc mărunță, i-o refuzase.

– E destul, Gianni.

Radioul a căzut într-o tăcere binecuvântată. Donati s-a uitat pe geamul berlinei luxoase, fabricată în Germania. Nu așa trebuia să călătorească un soldat al lui Cristos. Presupunea că acesta avea să fie ultimul său drum prin Roma în limuzină cu șofer. Timp de două decenii condusese administrația Bisericii Romano-Catolice. Fusesse o perioadă tumultuoasă (un atac terorist în Piața Sfântul Petru, un scandal care implica traficul de antichități și muzeele Vaticanului, pedepsirea abuzurilor sexuale săvârșite de preoți), și totuși Donati savurase fiecare minut. Acum, cât ai clipi, se terminase. Era din nou un simplu preot. Niciodată nu se simțise mai singur.

Mașina a traversat Tibrul și a cotit pe Via della Conciliazione, bulevardul larg pe care l-a croit Mussolini printre cartierele sărace din Roma. Cupola luminată de reflectoare a bazilicii, restaurată la splendoarea ei inițială, se înălța în depărtare. Au urmat curba Colonadei lui Bernini până la Poarta Santa Anna, unde un soldat din Gărzile Elvețiene le-a făcut semn să intre pe teritoriul orașului-stat. Era îmbrăcat în uniformă de noapte: tunică albastră cu guleră rotund alb, ciorapi trei sferturi, beretă neagră, pelerină care să-l apere de frig. Avea ochii uscați, expresia netulburată.

El nu știe...

Mașina a urcat încet pe Via Sant'Anna – dincolo de cazarma Gărzilor Elvețiene, biserica Santa Anna, tipografia Vaticanului și Banca Vaticanului –, după care s-a oprit lângă o arcadă care ducea la Curtea San Damaso. Donati a traversat pe jos pietrele cubice, a intrat în

cel mai important ascensor din toată creștinătatea și a urcat la etajul doi al Palatului Apostolic. A traversat grăbit logia, care avea un perete de sticlă într-o parte și o frescă în cealaltă. A dat colțul spre stânga, ajungând la apartamentul papal.

Alt soldat din Gărzile Elvețiene, acesta în uniformă de paradă, stătea drept ca un par în fața ușii. Donati a trecut de el fără o vorbă și a intrat. „Joi“, își spunea. „De ce a trebuit să fie într-o joi?“

„Otpsprezece ani“, și-a zis pe când privea biroul particular al Sfântului Părinte, și nimic nu era schimbat. Doar telefonul. Donati reușise, în cele din urmă, să-l convingă pe Sfântul Părinte să înlocuiască aparatul vechi, cu cadran, al lui Wojtyła cu unul modern, cu mai multe linii. În rest, încăperea era exact așa cum o lăsase polonezul. Aceași masă de lucru austeră. Același fotoliu bej. Același covor oriental. Același ceas aurit și același crucifix. Până și setul cu sugativă și stilou care i-a aparținut lui Wojtyła cel Mare. Cu toate promisiunile de la începutul pontificatului său – promisiunea unei Biserici mai blânde, mai puțin oprimate –, Pietro Lucchesi nu se debarasase niciodată complet de umbra lungă a predecesorului.

Instinctul l-a făcut pe Donati să se uite la ceasul de la mână. Era ora 0.07. În seara aceea Sfântul Părinte se retrăsese în birou la opt și jumătate, pentru nouăzeci de minute de citit și scris. De obicei, Donati rămânea alături de stăpânul său sau mai departe pe hol, în biroul propriu. Dar, din cauză că era joi, seara din săptămână în care era liber, rămăsese doar până la ora nouă.

Fă-mi o favoare înainte să pleci, Luigi...

Lucchesi îl rugase pe Donati să tragă în lături draperiile grele care acopereau fereastra biroului. Era acea fereastră de la care Sfântul Părinte spunea *Angelus* în fiecare duminică la prânz. Donati îi îndeplinesc rugămintea. Ba chiar deschisese obloanele, ca Sanctitatea Sa să poată privi Piața Sfântul Petru în vreme ce trudea la documentele curiale. Acum perdelele erau împreunate strâns. Donati le-a dat deoparte. Și obloanele erau închise.

Pe birou era ordine, nu obișnuita învâlmășeală făcută de Lucchesi. Erau o cană cu ceai pe jumătate goală, o linguriță pe o farfurie, care nu fuseseră acolo la plecarea lui Donati. Câteva documente în dosare cafenii erau rânduite frumos sub vechea veioză cu braț mobil. Un raport de la Arhidieceza Philadelphia despre repercusiunile financiare ale scandalului abuzurilor. Observații pentru următoarea Audiență Generală de miercuri. Prima ciornă a unei omilii pentru o viitoare vizită papală în Brazilia. Note pentru o enciclică pe subiectul imigrării, care cu siguranță avea să-i calce pe bătăături pe Saviano și pe camarazii lui din extrema dreaptă italiană.

Însă lipsea ceva.

O să ai grijă ca el s-o primească, nu-i așa, Luigi?

Donati s-a uitat în coșul de gunoi. Era gol. Nici măcar o bucăciță de hârtie.

– Cauți ceva, Excelență?

Donati a ridicat privirea și l-a văzut pe cardinalul Domenico Albanese, care îl privea din ușă. Albanese era calabrez prin naștere și de profesie o creatură a Curiei. Deținea mai multe funcții de rang înalt, printre care cele de președinte al Consiliului Pontifical pentru Dialogul între Religii, arhivist și bibliotecar al Sfintei Biserici Romane. Însă nici una dintre ele nu explica

prezența lui în apartamentul papal la șapte minute după miezul nopții. Domenico Albanese era *camerlengo*¹. Era singurul care putea să facă declarația oficială că tronul Sfântului Petru este gol.

- Unde-i? a întrebat Donati.

- În Împărăția Cerului, a intonat cardinalul.

- Și trupul?

Dacă Albanese n-ar fi auzit chemarea sacră, ar fi putut să-și câștige pâinea cărând blocuri de marmură sau carcase într-un abator calabrez. Donati l-a urmat pe un coridor scurt până în dormitor. Alți trei cardinali așteptau în penumbră: Marcel Gaubert, José Maria Navarro și Angelo Francona. Gaubert era secretarul de stat, efectiv prim-ministrul și șeful diplomației din cea mai mică țară a lumii. Navarro era prefectul Congregației pentru Doctrina Credenței, păzitorul ortodoxiei catolice, apărătorul împotriva ereziei. Francona, cel mai vârstnic dintre cei trei, era decanul Colegiului Cardinalilor. Ca atare, avea să prezideze următorul conclav.

Navarro, un spaniol de viță nobilă, a fost cel care i s-a adresat primul lui Donati. Cu toate că locuia și muncea în Roma de aproape un sfert de veac, încă vorbea italiana cu un pronunțat accent castilian.

- Luigi, știu cât de dureros trebuie să fie pentru tine. Am fost slujitorii lui credincioși, dar tu ai fost cel pe care l-a iubit cel mai mult.

Cardinalul Gaubert, un parizian slab cu față de feli-nă, a încuviințat din cap apăsând la platitudinea curială debitată de spaniol, la fel ca cei trei laici care stăteau în umbră, lângă perete: doctorul Octavio Gallo, medicul

¹ Titlu de origine medievală - șambelan (în limba italiană în original)

personal al Sfântului Părinte, Lorenzo Vitale, care conducea Corpo della Gendarmeria, și colonelul Alois Metzler, comandantul Gărzilor Elvețiene Pontificale. Se părea că Donati ajunsese ultimul. El, secretarul particular, era cel care ar fi trebuit să-i cheme pe prinții Bisericii la patul defunctului papă, nu *camerlengo*. Brusca, l-a cotropit vinovăția.

Dar când Donati s-a uitat la cel întins pe pat, vinovăția a lăsat locul durerii copleșitoare. Lucchesi purta încă sutana albă, cu toate că papucii îi erau scoși, iar *zucchetto*¹ nu se vedea pe nicăieri. Cineva îi așezase mâinile pe piept. Strângea în ele rozariul. Ochii erau închiși, falca, un pic lăsată, dar pe chip nu se vedea durere, nimic nu sugera că ar fi suferit. De fapt, Donati n-ar fi fost surprins dacă Sanctitatea Sa s-ar fi trezit brusca și l-ar fi întrebat cum fusese seara lui.

Purta încă sutana albă...

Donati ținuse programul Sfântului Părinte încă din prima zi a urcării pe tron. Rareori intervenea vreodată schimbare în rutina de seară. Cina între șapte și opt și jumătate. Hârțogărie în birou de la opt și jumătate până la zece, urmată de cincisprezece minute de rugăciuni și reculegere în capela privată. În mod normal, la zece și jumătate era în pat, de obicei cu un roman polițist englezesc, plăcerea lui vinovată. *Planuri și dorințe* a lui P.D. James stătea pe noptieră, alături de ochelarii săi de citit. Donati a deschis-o la pagina unde era semnul.

După patruzeci și cinci de minute, Rickards s-a înapo-iat la scena crimei...

¹ Calotă (în limba italiană în original)

A închis cartea. Pontiful suprem, și-a zis el, murise de aproape două ore, poate că mai mult. Calm, a întrebat:

- Cine l-a găsit? Nu una dintre călugărițele slujitoare, sper.

- Eu am fost, a răspuns cardinalul Albanese.

- Unde era?

- Sanctitatea Sa s-a despărțit de această viață în capelă. L-am descoperit la câteva minute după ora zece. Cât despre momentul exact al plecării... Calabrezul a dat din umerii săi solizi. Nu pot spune, Excelență.

- De ce nu am fost contactat imediat?

- Te-am căutat peste tot.

- Ar fi trebuit să mă suni pe mobil.

- Am sunat. De câteva ori, de fapt. N-ai răspuns.

Camerlengo nu spunea adevărul, și-a zis Donati.

- Și ce făceai în capelă, Eminență?

- Asta începe să sune a inchiziție. Ochii lui Albanese au fulgerat spre cardinalul Navarro înainte să revină la Donati. Sanctitatea Sa mi-a cerut să mă rog împreună cu el. I-am acceptat invitația.

- Te-a sunat direct?

- În apartamentul meu, a zis *camerlengo*.

- La ce oră?

Albanese a ridicat ochii spre tavan, ca și cum ar fi încercat să-și amintească un amănunt care-i fugise din minte.

- Nouă și un sfert. Poate că nouă și douăzeci. Mi-a cerut să vin la câteva minute după ora zece. Când am intrat...

Donati a coborât privirea spre bărbatul neînsuflețit întins pe pat.

- Și cum a ajuns aici?

- Eu l-am adus.

- Singur?

- Sanctitatea Sa purta pe umeri greutatea Bisericii, a zis Albanese, dar în moarte era ușor ca o pană. Întrucât n-am putut să dau de dumneata, l-am chemat pe secretarul de stat care, la rândul său, i-a sunat pe cardinalii Navarro și Francona. Apoi l-am chemat pe *Dottore Gallo*, care l-a declarat mort. Din cauza unui atac de cord grav. Al doilea, nu-i așa? Sau era al treilea?

Donati s-a uitat la doctorul papei.

- La ce oră ați constatat decesul, *Dottore Gallo*?

- Unsprezece și zece, Excelență.

Cardinalul Albanese și-a dres ușurel glasul.

- Am făcut o mică ajustare a timpilor în declarația mea oficială. Dacă dorești, Luigi, pot spune că tu ai fost cel care l-a găsit.

- Nu este nevoie.

Donati s-a lăsat în genunchi lângă pat. În viață, Sfântul Părinte fusese firav. Moartea îl împuținase și mai tare. Arhiepiscopul își amintea ziua în care conclavul decisese, în mod neașteptat, ca Lucchesi, Patriarhul Veneției, să fie al 265-lea pontif suprem al Bisericii Romano-Catolice. În Camera Lacrimilor alesese cea mai mică dintre cele trei sutane pregătite. Chiar și așa, arăta ca un băiețel îmbrăcat cu cămașa tatălui său. Când pășise pe balconul Bazilicii San Pietro, capul abia i se zărea deasupra balustradei. *I vaticanisti*¹ îl botezaseră „Pietro Improbabilul”. Conservatorii înrăiți ai Bisericii îi ziceau, în derâdere, „Pontiful Accidental”.

¹ Jurnaliștii și experții în chestiunile legate de Vatican (în limba italiană în original)

După o clipă, Donati a simțit pe umăr o mână. Era ca plumbul. Prin urmare, trebuia să fie a lui Albanese.

- Inelul, Excelență.

Odinioară fusese sarcina lui *camerlengo* să distrugă Inelul Pescarului purtat de pontiful răposat, în prezența Colegiului Cardinalilor. Dar, la fel ca cele trei lovituri ușoare cu un ciocan de argint pe fruntea papei, se renunțase la această practică. Inelul lui Lucchesi, pe care acesta îl purta rar, avea să fie doar însemnat cu două tăieturi adânci în formă de cruce. Însă alte tradiții rămâneau în vigoare, cum ar fi încuierea și sigilarea imediată a apartamentului papal. Nici măcar Donati, singurul secretar personal al lui Lucchesi, nu mai putea să intre după ce era luat cadavrul.

Aflat încă în genunchi, Donati a deschis sertarul noptierei și a luat inelul greu de aur. I l-a dat cardinalului Albanese, care l-a pus într-o punguță de catifea și apoi a declarat solemn: „*Sede vacante*”¹.

Tronul Sfântului Petru era acum gol. Constituția Apostolică cerea ca Albanese să fie responsabilul temporar al Bisericii Romano-Catolice în *interregnum*, care se sfârșea cu alegerea noului papă. Donati, doar arhiepiscop, n-avea nici un cuvânt de spus în această chestiune. De fapt, acum, după dispariția stăpânului său, era lipsit de atribuții sau putere, răspunzând doar în fața lui *camerlengo*.

- Când ai de gând să dai declarația? l-a întrebat pe Albanese.

- Așteptam să ajungi tu.

- Pot să mă uit peste ea?

- N-avem timp. Dacă mai amânăm...

- Desigur, Eminență.

Donati a pus mâna peste a lui Lucchesi. Era deja rece.

- Aș vrea să petrec un moment singur cu el.

- Un moment, a repetat *camerlengo*.

Încăperea s-a golit încet. Cardinalul Albanese a plecat ultimul.

- Spune-mi ceva, Domenico.

Il camerlengo s-a oprit în cadrul ușii.

- Excelență?

- Cine a tras perdelele în birou?

- Draperiile?

- Erau date deoparte când am plecat eu, la nouă. Și obloanele.

- Eu le-am închis, Excelență. Nu voiam să vadă nimeni din piață lumina arzând atât de târziu în apartament.

- Da, desigur. A fost un lucru înțelept, Domenico.

Il camerlengo a ieșit, lăsând ușa deschisă. Singur cu stăpânul său, Donati și-a stăpânit lacrimile. Avea să fie mai târziu timp să jelească. S-a aplecat spre urechea lui Lucchesi și i-a strâns cu blândețe mâna rece.

- Vorbește-mi, vechiul meu prieten, a șoptit. Spune-mi ce s-a întâmplat aici în seara asta.

¹ Locul este gol. (în limba latină în original)